

EXPLOZIA DEMOGRAFICĂ A ORAȘELOR DÎMBOVIȚENE ÎN ANII SOCIALISMULUI — EXPRESIE A RIDICĂRII NIVELULUI DE TRAI

ILEANA GHENCIULESCU

Faptul că județul Dimbovița, care este al patruzecilea ca suprafață, din cele patruzeci de județe create în anul 1968, ocupă locul trei ca densitate, este edificator pentru motivația preocupărilor noastre privind cercetarea lui multilaterală.

De capitala județului, Tîrgoviște, se leagă numele celor mai de seamă domni ai Țării Române, conducători ai luptei antiotomane, care în dorința de a organiza cu succes rezistența față de Poartă, au ales din motive strategice acest oraș ca reședință permanentă.

Distrusă la 12 septembrie 1737, în timpul războiului turco-austriac, după ce își pierduse calitatea de reședință domnească, și ca urmare și a cutremurului din 1738 se accentuează decăderea așezării prin depopularea sa catastrofală. Această stare de fapt există pînă în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cînd la Tîrgoviște se înființează prima întreprindere industrială — Arsenalul armatei. Alături de aceasta, construirea rafinăriilor de petrol, apariția exploatărilor petrolifere și carbonifere din împrejurimi, construirea drumurilor și a căii ferate București-Tîrgoviște, au integrat orașul în circuitul economic capitalist.

Cu toată dezvoltarea economică, creșterea populației era totuși modestă: în anul 1880 se înregistrau 7125 locuitori, iar în anul 1899 doar 9510 locuitori.

Datorită continuei dezvoltări economice, în special prin valorificarea resurselor naturale, prima jumătate a secolului nostru se caracterizează printr-un puternic salt demografic: în anul 1912 existau la Tîrgoviște 18.719 locuitori, ca la numai 18 ani, 1930, numărul locuitorilor să fie de 22.298. Urmare a crizelor economice de supraproducție, perioada următoare cunoaște o scădere a populației în 1938 aceasta fiind doar de 18.730.

Recensămintele din anii 1941 și 1948 nu consemnează diferențe mari față de populația anilor anterior și anume, 26.144 și respectiv 26.038 locuitori (scădere datorată războiului).

Noua perioadă deschisă în istoria României odată cu August 1944, aduce poporului român împlinirea aspirațiilor de veacuri pentru progres social, prin aplicarea politicii științifice a P.C.R. de construire a socialismului în partia noastră.

Într-o perioadă istorică scurtă, de mai puțin de 4 decenii, România a parcurs mai multe etape istorice și a trecut la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

În această perioadă de eforturi și izbînzi, se remarcă anii următori împărțirii administrativ-teritoriale a țării în județe, confirmare a justeții politicii economice a partidului de repartizare armonioasă a forțelor de producție, a obiectivelor economice pe teritoriul țării, pentru dezvoltarea mai rapidă a unor zone insuficient dezvoltate, pentru desfășurarea în condiții optime a construcției socialismului în țara noastră. Odată cu aceasta, județul Dimbovița, avînd Tîrgoviștea capitală, primește orașele Pucioasa, Găești, Moreni și sînt declarate orașe localitățile Fieni și Titu.

Astfel, județul Dimbovița, pe o suprafață de 3738 kmp, adică doar 1,6% din suprafața țării, cu o densitate de 119,1 locuitori pe kmp, la nivelul anului 1970, se situează pe locul 3 după județele Prahova — 160,4 locuitori pe kmp și Iași — 123,9 locuitori pe kmp. Iar, la nivelul aceluiaș an, populația urbană deținea 18% din totalul populației județului.

Explozia demografică a orașelor județului în general și a Tîrgoviștei în special s-a datorat dezvoltării sale economico-sociale, ceea ce a condus la o creștere absolută a populației de la 29.763 locuitori existenți la recensămîntul din 1966, la 61.500 locuitori în ianuarie 1977 și la 77.494 locuitori la finele anului 1981. Această situație plasează Tîrgoviștea între primele 8 orașe reședință de județ și între cele 3 municipii cu cea mai dinamică creștere a populației, de peste două ori, iar față de situația demografică a județului, populația municipiului deține deja 14,13%.

Același proces de sporire a populației îl cunosc toate orașele județului, datorită dezvoltării puternice a sectoarelor economice, în primul rînd a industriei. Aceasta face ca populația urbană să reprezinte 143.047 locuitori, adică 26,08% în populația totală a județului, care a crescut la începutul anului 1981 (decretul 70/1981) prin crearea județelor Giurgiu, Ialomița și al sectorului agricol Ilfov, județul Dimbovița preluînd de la fostul județ Ilfov 7 comune și ajungînd astfel la o suprafață de 4026 km (1,7% din suprafața țării).

Alături de puternica dezvoltare economico-socială și creșterea absolută a populației municipiului și a orașelor (populația urbană) se desprind o multitudine de fenomene demografice specifice, printre care cităm: creșterea ponderii populației tinere (pînă la 25 de ani reprezintă mai mult de 42%, populația în vîrstă de pînă la 35 de ani deține peste 56% din total); aflusul spre sectoarele productive ale economiei: față de anul 1965 au crescut resursele de muncă de la 215.000 la 262.500 persoane; migrarea rural-urban, de la 26,24% la 38,31% în 1979; integrarea populației feminine în toate sectoarele de activitate, diversificarea profesiunilor și creșterea gradului de ocupare a populației de la 167 persoane la mia de locuitori la 304 persoane la mia de locuitori etc.

Explozia demografică, ritmul mediu anual de creștere a populației de 1,1% (politica statului nostru fiind o politică natalistă, situează țara noastră printre țările cu cea mai rapidă evoluție demografică din Europa) au cerut o dezvoltare urbanistică complexă. S-au creat cartiere noi prin construcții de blocuri de locuințe în afara centrului civic pe terenuri virane sau prin demolări și reconstrucții de locuințe plurifamiliale — din fondurile statului peste 20.000 apartamente, iar din fondurile proprii ale populației circa 5.000 case; s-au dezvoltat amenajările edilitare: lungimea străzilor orașenești a crescut de la 276 km în 1968 la peste 400 km, din care modernizate mai mult de 200 km față de 57 km în 1968, iluminatul electric al străzilor s-a extins cu 71 km, a crescut lungimea rețelei de distribuire a apei etc.; dezvoltarea rețelei comerciale, a serviciilor a înregistrat ritmuri înalte de dezvoltare și modernizare, volumul prestărilor de servicii s-a dublat; s-au extins dotările social-culturale, în special a celor generatoare de timp liber (cantine, unități tip gospodina, etc.) și a celor consumatoare de timp liber (cămine și case de cultură, cinematografe, muzee, terenuri și săli de sport) în vederea satisfacerii într-o măsură tot mai mare de către societate a unor cerințe comune tuturor cetățenilor, preluarea de către colectivitate a unei game largi de atribuții menite să ușureze munca și viața oamenilor, intrucît unele activități sînt treptat transferate de la nivelul de organizare familial la cel social.

Procesul de urbanizare are loc în condițiile dezvoltării economice și sociale generale, proces care generează consecințe dintre cele mai diverse: creșterea orașelor existente datorită sporului migrator, trecerea în categoria orașelor a localităților rurale care s-au dezvoltat economic concomitent cu modificări funcționale), structura orașului suferind transformări în și din toate direcțiile: diversificarea și schimbarea funcțiilor economice prin introducerea activităților cu caracter industrial și complementar, creșterea accentuată a funcțiunii de locuire la un nivel superior calitativ, amplificarea funcțiilor de servire prin introducerea unor noi activități și prin creșterea rolului teritorial al acestora; modificarea tipurilor și volumului elementelor de legătură între diversele funcțiuni (comunicații, circulație, transporturi etc.).

În cadrul județului nostru, acest proces este multiplu și multilateral. O direcție importantă în care se va acționa pentru dezvoltarea economico-socială o constituie continuarea procesului de sistematizare și urbanizare a localităților, prin dezvoltarea localităților propuse a deveni centre urbane cu caracter agro-industrial, astfel încît în anul 1985 populația urbană să reprezinte 48,4% din totalul populației, față de 42,1% în anul 1980.

În cadrul a trei etape, pînă în anul 2000, 8 localități vor deveni orașe și 4 localități centre economice și sociale cu caracter urban, după cum urmează: într-o primă etapă, finele anului 1985, localitățile Potlogi, Răcari, Voinești, unde deja sînt create obiective economice ale industriei mici și prestărilor de servicii, precum și lucrări edilitare gospodărești; în a doua etapă pînă în 1990 să fie transformate în orașe loca-

litățile Nucet și Pietroșița, iar Gura Ociței, Bucșani, Valea Mare și I. L. Caragiale să devină centre economice și sociale cu caracter urban; în fine, pentru etapa de perspectivă — anul 2000 — se mai propun să devină orașe localitățile Bezdead, Bilciurești, Vișina (conform hărții anexate).

Edificator pentru susținerea celor afirmate mai sus sînt concluziile tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite cu prilejul vizitei de lucru în municipiul nostru la finele anului 1969: „În viața orașului dumneavoastră se îmbină în mod armonios lupta din trecutul îndepărtat pentru neatîrnarea țării, procesul de formare a limbii și națiunii române, cu lupta revoluționară a clasei muncitoare sub conducerea comuniștilor (...). Străvechiul oraș Tîrgoviște (...) în anii socialismului (...) a devenit un puternic centru industrial al României.“